

KÖNYVTÁROS

kérdéseket, amelyek nagyon hasznosak a kezdő számára, de főleg az a szakembernek (paleográfiai, nyomdászattörténeti, könyvkötészeti alapismeretek) s főleg kevéssé érintik a könyv magyarországi sorsát. Ebben a tekintetben az arány az első kiadásban szerencsésebb volt, ott az általános kérdések és külföldi vonatkozások csak a magyar anyag hézagainak kitöltésére szolgáltak. Gulyás munkáját tulajdonképpen ketté kellett volna választani. Kikerült volna belőle egy nagyon hasznos és világosan megírt magyarnyelvű kézikönyv, a könyvvel kapcsolatos történeti kérdések általános tárgyalására, és egy másik munka, amely közkinccsé teszi egy élet adatgyűjtő és adat-kritikai munkásságának eredményét, mint a későbbi szintetikus munkák alapvető segítségét.

A másik technikai természetű megjegyzésünk már sokkal kevésbé a lényegre illethet és a következő résznél talán figyelembe is lehetne venni: nagyon zavarja az olvasást, hogy a bibliográfiai hivatkozások a szöveg közben találhatók, zárójelben, méghozzá egyenes zárójelben, úgy, hogy néha elég fárasztó megtalálni a szöveg folyamatosságát. Sokkal célszerűbb lett volna, ha a hivatkozások, sőt esetleg a részletesebb kritikai szempontok, felsorolások is lap alatti jegyzetekbe kerültek volna. Akkor a szöveg jóval áttekinthetőbbé vált volna és bizonyos mértékig az elsőként említett hibát is enyhítette volna. A csak általános tájékozódást kereső olvasó számára így kevésbé lenne fárasztó a munka tanulmányozása, viszont a szakember, a résztvevő úgy is megtalálná, amit keres.

Cs apodi Csaba

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN
KÖNYVTÁR ÉVKÖNYVE 7.

(1958—1959.)

Főv. Szabó Ervin Könyvtár, 202 old.

Összevontan, s még így is több mint egy esztendői késéssel jelent meg a Szabó Ervin Könyvtár 1958—1959. évi évkönyve.

Az évkönyv jelentés-része állandó és egyenletes fejlődésről számol be. Az állománygyarapítás, a feldolgozott munka és az olvasószolgálat adatai mindkét esztendőben lényegesen emelkedtek. A mennyiségi fejlődéssel párhuzamosan a szolgáltatások, elsősorban a központ által nyújtott tájékoztatók, bibliográfiai összeállítások, a bibliográfiai és egyéb kiadványok, s a mindig komoly kulturális eseményt jelentő kiállítások színvonala is lényegesen emelkedett. A jelentések azt igazolják, hogy a könyvtár központja egyre inkább és egyre jobban a főváros egyik legfontosabb kulturális központjává válik.

A jelentések nem elégednek meg az eredmények felsorolásával, rámutatnak a könyvtár lemaradására is. Meglehetősen nagy a szakadék a szervesen fejlődő központi könyvtár és a sok tekintetben elmaradt, nagy nehézségekkel küzdő hálózat között. A legtöbb kerületi könyvtárban és könyvállomáson mind helyiség, mind könyvállomány, technikai felszerelés, személyzeti ellátottság területén olyan viszonyok uralkodnak, amelyek nagymértékben gátolják a lakosság megfelelő ellátását. A főváros olvasóközönsége olyan könyvtári hálózattal kénytelen megelégedni, amelynek csak néhány tagja üti meg a modern könyvtár színvonalát.

A jelentések szerkezete véleményem szerint sok ponton kifogásolható. A jól átgondolt, sokatmondó összehasonlító táblázatok értékét pl. lerontja, hogy az évi tervszámokat egyáltalán nem közlik s így a tervteljesítés mértékét sem az egyes dolgozók, sem a kívülálló érdeklődők nem tudják megállapítani.

Az évkönyv második fele tíz közlemény és tanulmányt tartalmaz. Zoltán József a könyvtár különgyűjteményeinek időszerű és távlati feladatait vázolja fel; Turányi Kornél Toldy Ferencnek pesti közkönyvtár létesítésére irányuló javaslatát közli, adalékul a Fővárosi Könyvtár előtörténetéhez; Tiszay Andor, a Tanácsköztársaság idejéből való könyvtári képdokumentumokról ír. Gátiné Pásztor Mária Türr István tábornoknak a magyar népnevelés fellendítésére irányuló munkásságát mutatja be; Scheiber Mária a József Nádor korabeli pest-budai látképekről és alkotóikról; Turányi Kornél pedig a József-város régi utcaneveiről szól. Mindegyik közlemény főleg a könyvtár Budapest-gyűjteményének felhasználására volt készült.

A könyvtári vonatkozású tanulmányok közül mind terjedelmében, mind fontosságában kiemelkedik Dobos Piroská-nak „Az igénykutatás problémái és módszerei a közművelődési könyvtárakban” c. tanulmánya, melyben részletesen elemzi a magyar igénykutatás eddigi eredményeit, törekvéseit, majd kritikusan sorra veszi az igénykutatás formáit, módszereit, rámutat használhatóságukra, hibáikra. Dobos Piroška néhány vitatható következtetése ellenére is igen hasznos munkát végzett, s remélhetőleg sikerült ráébresztenie a magyar könyvtárostársadalmat a rendszeres igénykutatások jelentőségére, annál is inkább, mivel a módszerek részletes ismeretése, a közölt kérdőív, a meginduló munkához lényeges segítséget nyújt.

Király Lászlóné „Propagandamunka a kerületi könyvtárakban” c. tanulmánya lelkiismeretesen beszámol a kerületi könyvtárak propagandamunkájának változatos módszereiről, az elért eredmények-

ről. Hiányoljuk a cikkből az egyes propagandamunkák értékelését, a módszerek részletesebb kritikáját.

Igen érdekes *Pelejtei Tibor* beszámolója az angyalföldi, 19. sz. kerületi könyvtár tíz éves munkájáról, amely hűen tükrözi a legnagyobb munkáslakta kerület kulturális felemelkedését is. A tanulmány sok apró epizódon keresztül s tanulságos táblázatokkal bizonyítja, hogy a könyvtár milyen nagy szerepet játszott a műveltség terjesztésében. Minél több könyvtárunkról szeretnénk olvasni ilyen ügyesen megformált „törpe” monográfiát.

Bikácsi Lászlóné alapos tanulmánya a gyermekolvasók létszámhullámozásának okait kutatja. A magyar gyermekkönyvtárak működésének ez az egyetlen keresztmetszetben való vizsgálata is a problémák egész szövevényére világít rá. A tanulmány nagy érdeme, hogy nem elégszik meg a részletes elemzésből levonható tanulságokkal, hanem felsorolja a legsürgősebb feladatokat, részletes programot vázol fel.

Összefoglalóan megállapíthatjuk, hogy az évkönyv elérte célját: a könyvtár 1958—59. évi működésének hű regisztrálását s a könyvtárban folyó tudományos munka bemutatását.

B e r e c z k y L á s z l ó